

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:

Administrațiunea tipografiei arhidiecezane, Sibiu, strada Măcelarilor 47,
și la expedițiunea de inserțiuni Haassenstein & Vogler in Vienna, Praga, Budapesta etc. etc.

Corespondenții sunt a se adresa la:

Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.

Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeratiune nouă

„Telegraful român“,

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe anul 1879 cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea foiei.

Banii de prenumeratiune se trimit mai cu înlesnire prin asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumărantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al poștei ultime să fie scrise bine, ca să se poată ceti.*

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiu.

* O înlesnire foarte mare în expedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Bilanț politic.

IV.

Este lucru anevoios a zugrăvi în mărimea ei naturală icoana națională politică cu toate nuanțele pe coloanele înguste ale unuia și altuia provincial. Și cu toate aceste de lipsă ar fi ca pentru cei din timpul de față trecut să fie cunoscut întreg cu toate amenunțele sale.

În viața cea plină de valuri a anilor de care ne este vorba sunt momente pline de învățătură pentru toate generațiunile viitoare, prin urmare și pentru noi, cari formăm actualitatea. Din cauza imperativului, care ne măsura și timpul și spațiul cu multă economie ne vom mulțami și mai încolo numai cu schițarea tabloului, lăsând talentelor mai bogate în toată privitynța a completa ceea ce noi nu suntem în stare a completa.

Reflecșiunile aceste le facem, pentru că după începutul ce l'am vădit în trecut premergătoare, Români din toate părțile monarhiei se ved înaintea unor

evenimente epocale, a căror capăt nici astăzi încă nu se poate prevedea.

Cu deosebire însă vine anul 1862 și cei următori cu o serioasă provocare la Români ardeleni. Criteriul înaintea cărui ei au să-și probeze bărbăția lor politică se înalță înaintea lor ca un uriaș din poveste. Sau îl înving, sau îi înghite. Iată o alternativă de a cărei consecențe încă nu am scăpat.

În Viena încă din anul 1861 lucră cu multă sirguintă un parlament, care prin o lege fundamentală de stat emanată din diploma dela 20 Octomvire (1860) se străduia a concentra toate țerile monarhiei într'un parlament central.

Dieta Transilvaniei care în cercurile înalte, era hotărâtă încă în anul de mai înainte, venea cu pași greoi și târzii, căci da de milioane de pedeci însă ea trebuia să resolve chestiuni, cari aveau să pună la probă grea înțelepciunea politică a Românilor transilvăneni.

Români, din cauza unui trecut vitreg, cu puțină d'prindere politică, au cunoscut îndată cum vor fi în stare să învingă greutățile ce se scula înaintea lor și după pregătirile cu care i-am vădit făcând pasul prim pe scena politică, îi vedem cum cu același bun simț politic caută a se întruni de nou într'un congres, unde să-și definească și mai departe conduita lor de procedere.

După multe stăruințe, prin deputațiuni la prea înaltele locuri, abia târziu în 8/20 Aprilie 1863, se ved întruniți iarăși într'un congres național. Acți se ficsează într'oa adresă și deosebit în puncte dorințele și gravaminele naționale ale Românilor.

Într'armați cu aceste acte, pădind terenul legal și principiile satorite în adunările și actele lor premergătoare, Români intra în dieta din Sibiu care s'a deschis în același an.

Desu multă vreme să privească Români asupra activității represen-

tanților lor din acea dietă. Începutul a fost foarte bun. Nu apretiarile noastre, ci apretiarile adversarilor nostri politici să vorbească de atitudineea ce înțeleaptă politică din acele zile grele. „Kol. Közlöny“ dice în Nrul seu 106 din 1863:

„Mărturisim, că purtarea Românilor, încât ne privește pe noi, e deamă de prețuit. Vedem simțeminte constituțiunale înrudite dângerului nostru, la acel popor, care, sângere, în cea mai mare parte a stat afară de barierele ardeleni. Aceasta e cu atâta mai neașteptat, cu cât el scie să simtă valoarea acelei constituțiuni, decât îi atinge nu i face alta, decât îi învie suvenirea unei servituti îndelungate.“

Și în adevăr Români silvăneni au avut atunci mai bune succese decât cei din Ungaria, pentru că ei continuându-se legislațiunea țerei, întreruptă de evenemintele dela 1848, au avut norocul a largi periferia dreptului public încât să între într'ensul și ei ca națiune și religione recunoscută. Dacă dieta de atunci nu cădea în eroarea multor parlamente din lume, va să dică, dacă după înarticularea națiunei române și a religiunilor, nu cerea atâta ca să nu mai frământ, ea putea produce și o lege electorală. Aceasta ar fi fost de mare însemnătate, pentru că, după cum s'a vădit mai târziu, nimic nu e statornic sub soare, și de acea, când la anul 1865 a bătut ceasul sistemului de mai înainte, dacă ar fi aflat țara cu o lege electorală gata, cancelaria aulică anevoie, sau nici decum nu putea să se întoarcă la legea electorală din 1791. Probabilitatea ar fi fost în cazul acesta că Români din Transilvania n'ar fi dat de dificultățile de care mai târziu au dat și este și mai probabil că atunci nu puteau cădea în ispita unei pasivități nefructifere și îndelungate și în sfârșit transacțiunea cu Ungaria se putea face cu mulțămirea din toate părțile.

Din împregiurarea aceasta se vede

că ori cât de strălucit a fost succesul din zilele dintâiu a le acestei diete, păcatul lăsării, ce l'am atins, a fost în stare mai târziu a nimici cu înlesnire ceea ce s'a fost câștigat.

Ar fi multe de șis în materia aceasta, dară atunci am atinge coarde care în loc să ne apropie de scopul care îl au aceste repriviri în trecut, ar inflama răni, pe cari am dorii să le vedem vindecate.

Trecând peste aceste, noi cesti de timpurile noastre va fi bine dacă ne vom însemna un lucru, care are valoarea sa pentru toate timpurile.

Din aceea dietă, stearsă mai târziu din evenemintele ce au urmat, avem să luăm învățătura, că momentele favorabile trebuiesc întrebuințate atunci când se oferesc, și că în casuri de ispită să nu ne perdem cumpetul, ci să ținem de frul început, susținându-l și apărându-l cu armele dreptății și ale legii.

Revista politică.

Sibiu, în 12 Ianuarie.

Comptabilitatea centrală a statului publică aspectul desă venite și cheltuelile factice ale statului în anularul al patrulea din a. tr. Din acest conspect se vede, că în comparație cu anul 1877 în acest cuartal a rezultat mai puțin venite la contribuțiuni cu fl. 1,800,000, la timbre cu fl. 549,000, la pădurile statului cu fl. 381,000, la drumuri de fer cu fl. 1,100,000. Astfel scădemântul total al venitelor în cuartul al patrulea de fl. 3,830,000.

O calamitate nouă amenință statul nostru. Ciurma, care a isbucnit în Rusia în guvernamentul Astrahan, să răspândește tot mai tare și se aproprie de hotarile noastre. Precum ne spun diarele germane ea a străbătut deja până la Niș-Nainov și să dică în apropierea Moscvei. Acest

FOIȚA.

Esposițiunea dela Paris.

VI.

Parisul monumental.

Piața Bastillei și columna Iuliană. — Piața și columna Vendôme. — Louvre și Tuileries: Arcul de triumf și ruinele. — Museele Louverului: în specie artefactele Egiptului, Assiriei și Phoeniciei, museele de sculpturi și de picturi. — Ceva despre viața socială în Paris. (Urmare).

„Piața Bastillei“ este una din cele mai memorabile piațe din Paris, nu atât pentru frumseța sa, cât pentru înaltul seu interes istoric. Ea își are numele de acolo, că aci zăcea odinioară vestita „Bastille“, — un castel fortificat al Bourbonilor, — prin a cărei cucerire și demolare poporul a pus basă la rezultatele grandioase ale revoluțiunei celei mari.

Sub pretest, că Parisul trebuie să mai poseadă o fortificațiune contra invasiunilor engleze, în realitate însă pentru scopul vil, de Bourbonii să aibă un castel și carcer de stat, prin care să poată înfrânge cerbicoșia Parisienilor, — Carol V ordină ridicarea Bas-

tillei la a. 1369. Această zidire misterioasă, cu speluncele sale subterane, a fost secolii întregi un mare sicriu pentru mii de oameni, pe cari îi îngropase aci despotismul curții și de multe ori chiar și numai capriciul unei metrese.

Fie-care nobil, învățat, ampioiat sau cetățan, carele cutezase să amintească ceva despre frivolitatea și demoralisațiunea curții franceze, fu aruncat în Bastille, într'oa noapte eternă, fără a fi ascultat, fără sentență și fără a cunoaște cauza prinsoarei sale. Dar în sfârșit bătău oara ultimă și pentru această zidire grozavă, pe carea zăcea blăstemul de sute de ani.

Revoluțiunea franceză o făcū în 14 Iuliu 1789 asemenea pământului, iar adunarea națională decise a ridica un monument pe acest loc de tristă memorie.

Ca monument se proiectase mai întâiu un elefant gigantic de bronz cu un turn de fortăreață pe spate, dar acest plan nu s'a realizat. Abia după revoluțiunea din Iuliu 1830, Ludovic Filip puse peatra fundamentală la monumentul glorificatoriu al libertății recăștigate. Acest monument repre-

sentă o columnă corintică de bronz ce poartă pe culmea sa geniul libertății: o figură de ânger cu făclia în mână, iar de basă are un pedestal mare de marmoră, ce zăce tocmai pe locul, unde s'au înmormentat victimele revoluțiunei din Iulie. Din această cauză columna, deși se află pe piața Bastillei, se numește „Columna Iuliană.“

Pedestalul columnei e decorat cu un leu și cu guirlande, deasupra căroră se vede inscripțiunea „Întru gloria cetățenilor francezi, cari s'au armat și luptat pentru apărarea libertății lor publice în memorabilele zile 27, 28 și 29 Iulie 1830,“ iar columna însăși e gravată cu numele eroilor căduți. Columna nu e masivă, ci o scară de 240 trepte, ce zăce subteran și până la galeria, de zăce și în giurul geniului. În privința artistică și constructivă aceasta columna este una din cele mai perfecte în produțiunea modernă.

Comunarzii blăstămați subminseră deja pretur, columna cât se arunce în aer, dar s'a întâmplat că li s'a sfârșit munițiunea și de acea iarăși au

scos pravul de pușcă de sub columna iar Parisul spre bucuria sa numără cu o ruină mai puțin.

Piața Bastillei este rotundă și este un punct de strătaiere ale circa 12 bulevarde și strade, ce de aci, ca dintr'un centru, se depărtează în formă de rațe mari. Noi o apucăm pe bulevardele cele mai interne și facem această cale lungă până la opera cea mare, iar de aci o strîmbăm în stânga și prin strada Păcei ajungem la piața și columna Vendôme.

„Piața Vendôme“ este o piață mare cuadrată cu unghiuri obtuse și după piața Concordiei este cea mai frumoasă în Paris. Edificiile din giurul ei sânt toate pompoase, de una și aceeași înălțime și toate construite de vestitul lules Mansard.

Piața își are numele dela Ducele de Vendôme, fiul lui Enric IV, iar de atunci în perioade diverse a căpătat mai multe numiri republicane, până ce Napoleon I iarăși i-a dat numele cel vechiu.

Odinioară în mijlocul acestei piațe se afla o statuă de călăreț: Ludovic XIV, carea însă fu nimicită de popor

tapt a îndemnat pe principele Bismarck a trimite anume un delegat la Viena pentru a se înțelege cu guvernul nostru despre măsurile, ce ar avea să se iae în contra acelei calamități. Și deputatul Ernst Simonyi a interpellat alaltăeri în camera Ungariei pe guvern, că făcutus'au dispozițiile necesare în contra ciumei, ivite în Rusia? Ministrul president Tisza s'a grăbit a'i răspunde, că până acum nu este nici un pericol pentru țara noastră dar cu toate aceste ministerul de externe va trage cele mai esacte informațiuni despre starea boalei.

Cu toate aceste comisiunea financiară a camerei unguresci a urcat statul batalioanelor de honveđi de la 20 la 40 soldați. Astfel bugetul anului curent va crește în cheltueli cu fl. 5,566,400. Este neexplicabil cum tocmai în aceste timpuri camerile noastre se vor pute decide, a vota o astfel de poziție. Nu cumva s'a designat honveđii a ocupa pașalicul dela Novi-Bazar?

Asupra ocupațiunei dela Novi-Bazar revarsă oare-care lumină consorțiul, care are să dea un nou împrumut ministrului Szapáry. Transpiră adecă din acele cercuri, că ocupațiunea nu ar fi până acum încă un lucru definitiv hotărât; la toată întemplantarea ocupațiunea nu se va întreprinde înainte de a încheia convențiunea cu Turcia, și 10,000 soldați detașați din trupele din Bosnia ajung spre acel sfârșit. Este probabil, că ministerul se leagă cu astfel de iluziuni, căci acest plan samănă mult cu teoria contelui Andrásy despre „1 companie, un steag și o capelă de muzică.“

Camera din Viena a întrerupt pentru puțin timp desbaterea despre tractatul dela Berlin, din cauză că resolvierea convențiilor de comerț cu Franța și Italia era urgentă. În ședința de alaltăeri camera a primit acele convenții și apoi a continuat cu desbaterea despre tractatul dela Berlin. Momente nouă în desbatere nu s'a ivit. „Deutsche Zeitung“ pretinde a sci, că unirea diferitelor cluburi opoziționale este probabilă, și cluburile întrunite vor vota în prima linie pentru votul minorității și dacă acesta nu va fi primit, pentru neincuviințarea tractatului.

Românii peninsulei balcanice.

În tot dealungul sudostului Europei se află reslătită rasa română și între Marea-Adriatică și cea Neagră nu se află nici o țară, în care n'ar locui Români. Dela mocanii Istriei și dela Morlaccii insulelor adriatice începând, găsim la fie-care pas fracții a acestei mari unități etnice, așa în munții Albaniei, în Macedonia și Te-

salia, la Pind precum și în Balcani, în Serbia, în Bulgaria, în Grecia până chiar sub zidurile Atenei, apoi dela malul drept a Tisei începând pe toată întinderea teritoriului daco-troian până dincolo de riul Nistru (Dniestru), până chiar la Odesa și dincolo de Chiev.

Cu ocașiunea ultimelor întâmplări resboinică, dice țiarul vienez „Der Osten“, toate poporațiunile de pe peninsula balcanică au dat semne de viață, numai Români de acolo nu. Aceasta e ușor de înțeles. Toate celelalte poporații stau în legătură culturală cu centrul politic creat de frații lor. Grecii din Turcia europeană scriu și cetesc limba Atenienilor; Serbii din Turcia cunosc prea bine instituțiunile și cultura fraților lor independenți, numai cât între România liberă și Români din Balcani nu există nici o legătură culturală. Căci, de altminterlea, cum de s'ar fi putut întâmpla, ca renumitul și anticul popor, cum sunt Români din Tesalia și Macedonia, să fie remas în o liniște mortală în tot timpul desfășurării evenimentelor celor mai însemnate, și aceasta cu tot trecutul strălucit, cu toate că acei Români și-au păstrat până astăzi limba și obiceiurile cu mult mai bine, de cât Slavii cari mulți s'au greșit, și cu mult mai bine de cât Albanesii, din cari mulți s'au turcit.

Vlachii din Tesalia, dice Fallmerayer în fragmentele sale despre orient, se numesc ei însuși Români, ca și conaționali lor din principatele dunărene, ei vorbesc o limbă italiană stricată și locuiesc ambele părți a Pindului, poalele, unde isvorește Peneiul, acolo unde istoria bizantină îi amintesc încă în secolul al unsprezecelea.

Fie că sunt remășițe a coloniilor romane, fie că sunt barbari autohtoni latinizați, ei se află și sunt răspândiți dealungul munților din Macedonia superioară până în Balcani și se aflau odată în legătură cu frații lor din stânga Dunării. Ei păzesc și stăpănesc porțile dintre Tesalia și Albania, pe când Mezovo, un oraș pe vârful cel mai înalt de munte, unde se crucisază drumurile, e orașul principal a Românilor tesalieni.

Melancosi, Lesinița, și mai ales Calarița apoi Calachi și Clinova și alte preste douăzeci și ceva de sate de pe poalele Pindului aparțin de asemenea acestui popor, carele în acele regiuni aspre se ocupă foarte puțin cu agricultura, dar cu atât mai mult cu cultura vitelor, și anume pe o scară atât de mare, și cu atâta reușită, încât bogăția lor în turme de oi e vestită în toată Rumelia. Iarna, când omătul acopere munții, ei se cobor în văile mai călduroase și chiar până în adâncul Greciei libere. Poporul Vlahilor, as-

tați atât de pacinic și trăind numai din muncă și din cultură, n'a fost în trecut de un temperament atât de liniscit, și nici că s'a mărginit cu teritoriul lor actual din munții apuseni ai Tesaliei. Vlahii tesalieni, ca și vecinii lor, Albanezii, au avut o scurtă perioadă de strălucire și de putere politică. În anul 1186, toți Românii din munții Pindului se resculară sub conducătorii lor Petru și Azan contra guvernului curții bizantine și întempiară un nou regat cu capitala în Tarnova. Ei cuceriră Turcia, Macedonia și Tesalia, învinsă de mai multe ori armatele grecești, făcără pe Balduin I prizonier, nimiciră floarea cavalerilor apuseni și în sfârșit Asanizii fură recunoscuți de Papa ca familia regală și ca dinastie legitimă a Vlahilor și Bulgarilor. Acest popor dar, care astăzi nici nu e considerat, și care n'a fost amintit nici de țiaristica și nici de congresul berlinez, posedă un trecut strălucit câștigat de propria lui vitejie. Cu toate aceste însă, acest popor nu e cunoscut chiar la conaționalii lui decât sub porecla de Cuțo-Vlahi, și România liberă nu face nimica în folosul lui.“

C. B.

Învățământul în comitatul Brașovului.

Comitatul Brașovului are 55,397 suflete și are prin comune scoale: 1 scoală de stat, 11 scoli comunale, 36 scoale confesionale, cu toatele 48; copii obligați de scoală: dela 6-12 ani 6905, dela 13 până la 15 ani 3136, cu totul 10,041. Scoala elementară o cercetează 3835 copii, 3624 copile, cu toții 7459. O scoală superioară civilă cu 83 copii. Scoala mediă o cercetează 3 copii. Suma principală a copiilor, care cercetează scoala face 9254. — Nici o scoală nu cercetează 423 băieți, 364 băiete cu toții 787. — După religione sunt: rom. cat. 143, gr. orient. 3794, de conf.-evangelico-eltetică 33, de conf. ev. a. 5277, unitari 3, evrei 4, de toți 9254. După limbă 2709 maghiari, 2760 sasi, 3785 români, cu toții 9254. Cărți didactice au avut 8732, iar 522 n'au avut. După estrasul din consemnarea scolarilor, cari au lipsit dela scoală, se vede, că dintre ei au fost pedepsiți 1084, iar 2734 au fost dispensați. Numărul scolarilor cari au lipsit dela scoală, face 3818. Dintre cei ce au eșit din scoală putură ceti și serie bine 971. — Învățători calificați sunt 125, necalificați 11, ordinari 132, adjuncți 4. Pe un învățătoriu vin câte 68, pe una odaiă de scoală câte 70 scolari. — Edificii scolastice, cari sunt proprietatea comunelor sunt 48. În edificiile scolastice se află 132 odăi de scoală, 100

locuințe pentru învățători, pe lângă edificii sunt scoli de pomi 38, grădini 81, locuri de gimnastică 30. — Mijloacele de învățământ: 179 table negre, 35 table de părete, 263 charte de parate, 54 globuri, 65 obiecte pentru istoria naturală, fizicalice 46, bibliotecă 32, aparate de gimnastică 16. — Veniturile anuale ale scoalelor fac 46,979 fl. în bani gata și în naturale 1122 fl., la olaltă 48,101 fl., în capitale 38,364 fl., din care vin interese 3343 fl., în didactru 3266 fl., în subvențiune anuală ce o dă statul 8474 fl., în subvențiuni comunale anuali 21,433 fl., în subvențiuni bisericesci 8191, din alte isvoare 3394 fl., cu totul 84,101 fl. — Spesele anuale ale scoalelor pentru salariile învățătorilor ordinari fac 39,892 fl., pentru adjuncți 927 fl., pentru încălțit, curățit, reparatură 4729 fl., pentru mijloace de învățământ 664 fl., pe cărți pentru copii seraci 363 fl., pentru alte diverse 1526 fl., cu totul 48,101 fl. — Aici avem se observăm numai atâta: subvențiunea de 9934 fl., ce o dă statul pentru scoalele din Brașov, cât și subvențiunea de 8474 fl., ce o dă scoalelor din comitat, se dă numai pentru scoli maghiare, iar pentru scoalele populare confesionale nu dă statul nici o păra, măcar că și celelalte naționalități din acest comitat contribuiesc destui bani pentru visteria statului și încă în măsură neasemănat mai mare, decât contribuiesc ciangăii, pentru cari sacrifică statul pe tot anul atâtea mii de florini. Se vede la fie-care pas, că și astăzi mai dednese încă principiul din timpii feudalistici, că popoarele nemaghiare sunt misera splebs contribuens, iar de foloase să se bucure numai Maghiarii. Se poate oare vorbi de progres acolo, unde este cu puțință o asemenea anomală?

„Gaz. Trans.“

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Din Țara-Oltului, Ianuarie 1879.

În jurnalul „Sieb. deutsch. Tageblatt“ din Sibiu cetim o corespondență din Făgăraș intitulată „Influența crescândă a Jidovei în țara Oltului al comitatului Făgăraș.“

În cât aceasta corespondență atinge lățirea și înavușirea Jidanilor de prin comunele comitatului, apoi aceasta se descrie într'un mod mai neînsemnat, de cum ar pretinde realitatea. Dar, cu multă durere sufletească trebuie să mărturisim, că comune din acest comitat, cari sunt espuse preții Jidanilor, sunt numai cele curat române. De-a descrie toate mijloacele mârșave, ce Jidanii le întrebuințează pentru a se pune în po-

la 1792, iar de present piața e decorată cu „Columna Vendôme“, carea are o înălțime de 45 m. și este îmbrăcată cu un învăliș tornat din bronzul alor 1200 tunuri cucerite dela Rusi și Austriaci. Acest învăliș constă din 400 bucăți de bronz astfel aședate, cât formează o spirală lată, ce de jos până sus se întoarce de repetite ori în giurul columnei după modelul cunoscutei columnne traiane în Roma. Bronzul e lucraturat în bas-relief și represintă scene din campania lui Napoleon I dela 1805 (Ulm, Austerlitz etc.), pentru acea această columnă imposantă se numesc și columna monumentală a armatei celei mari.

Vârful columnei era încoronat la început cu statua lui Napoleon I în costum de imperator roman și acesta ținea în mână țeița Victoria.

Această statuă frumoasă s'a depărtat 1814 și s'a întrebuințat la tornarea monumentului lui Enric IV ce acum se află pe Pont Neuf, iar în locul statuei lui Napoleon fălăi mult timp o flamură albă. Mai târziu însă Ludovic Filip, carele a ridicat și mor-

mântul împăratului în Domul Invalidilor, în 1831 iarăși decoră culmea columnei cu statua lui Napoleon îmbrăcat în cunoscutul său palton de forma unui frac.

Vandalismul comunei nu lăsă în pace nici această columnă glorioasă, ci Comunarții, tăind'o mai întâiu cu firezul deasupra pedestalului, legară funii groase de mijlocul columnei, apoi, înhământ cai de aceste funii, o resturnară și o demolară. Dar după căderea comunei, regimul nou, grăbind să steargă urmele insurecțiunei, între altele reconstrui columna Vendôme tocmai după cum fusese în original, adecă cu statua lui Napoleon I în costumul Cesarilor.

O scară spirală duce prin launtrul columnei până la vârful ei. Noi înarmați cu laterne, încă făcărăm această expedițiune curioasă preste 176 trepte întunecoase, și de sus am avut un prospect de tot interesant.

Din piața Vendôme eșim în strada de Rivoli și aci ne aflăm la „Louvre și Tuileries“, adecă la acel complex estins de palate, carele în decurs

de trei secolii a fost cu puțină întrepreri rezidența regilor Franciei și carele astăzi cuprinde cel mai complet și mai mare muzeu universal în Europa, un muzeu ce cu drept se poate numi „muzeul lunei întregi.“

Louvrele zace în centrul Parisului la malul Senei și atât în privința arhitecturii cât și a tesaurilor sei, este cel mai însemnat dintre toate edificiile publice din capitala Franciei. Numele Louvre se deduce dela „Lupara-Louvrerie“, adecă dela un castel ce în vechime zăcea aci și unde se adunau vânătorii de lupi. Deja Francisc I puse (în 1541) fundamentul la Louvrele cel vechiu, acesta însă fu terminat abia sub Ludovic XIV (în 1670) și represintă un palat cuadrat ce în ornamentica sa plastică desvoaltă toată avuția renascerii și astăzi trece de cel mai perfect op arhitectonic din acea perioadă.

Dar Catarina de Medici, deodată cu continuarea zidirei Louvreului vechiu, fundă (la 1564) și palatul Tuilerilor ce zăcea câte-va mii de pași departe de Louvre, și mai târziu se ocupă cu

idea de a împreuna Tuileriele cu Louvrele prin palate și galerii gigantice, pentruca astfel domitorii Franciei să poseadă cel mai grandios dintre toate rezidențele tuturor regenților. La realizarea acestui plan au mai contribuit afară de Catarina cu deosebire Enric IV, Ludovic XIV, Napoleon I și în urmă Napoleon III, căci abia sub acesta s'a terminat (în 1857) completarea palatelor și galeriilor de împreunare începute de regii francezi.

Nu se scie pozitiv, câte milioane a înghițit arhitectura acestei rezidențe splendide. Dacă însă considerăm, că sub Napoleon III s'a ridicat numai circa a șasa parte din acest complex de palate și că pentru această parte s'au spesat 75 milioane fr. putem să ne facem o idee despre suma imensă a speselor de zidire; și dacă mai adaug, că Louvrele și Tuileriele acoper o suprafață de 195,000 m. □, cred, că prin aceasta am notificat destul grandiositatea acestui complex de palate.

(Va urma).

siția averilor bieților oameni săraci, e preste puțință. Totuși o faptă mai bătătoare la ochi și mai ruinatoare pentru popor, neputând-o trece cu vederea, o aducem la cunoștința inteligenței noastre.

Este cunoscut, că de vre-o câți-va ani încoace poporul plugariu n'a avut recoaltă și a mai ajuns la sapă de lemn. Și în alți ani, dar mai ales în primăvara trecută, înainte de sapa cucuruzului, s'a aușit, că Jidani de prin comune impart cucuruz la oameni, pe carele acestia se'l solvească la toamnă după cules, nu în natură, ci în bani gata; se vorbea că obligământul este 7—8 fl. pentru găleata ardeleană. Anul acesta am avut o recoaltă bună și cucuruz a fost din greu, dar prețul acestuia de lepădat. Acuma Jidanii au eșit cu obligațiunile la lumină, și s'a vădut că obligațiunea sună pentru 8 fl. v. a. bani luați împrumut. Un biet om a luat 3 gălele cucuruz în luna lui Maiu; a făcut obligațiune despre 24 fl. v. a. și în Noemvrie a fost silit să plătească banii din pământ ca se nu fie băgaț în proces. Se mai poate mira cine-va că și acuma după o recoaltă mănoasă adevădată în luna lui Decemvrie s'au vëndut în toate Vinerile zăloage; care încărcate cu veștminte de îmbrăcat și de pat, fân, bucate și altele, ca să se plătească darea erarială; căci poporul sărac nu-i este iertat, a rămâne în restanță nici un cruceriu la sfârșitul anului. Un cas cruceriu s'a întemplat în 27 Decemvrie cu'n car de zăloage transportat la Făgăraș de un notariu cercual. La intrare în oraș notariul a fost silit să plătească un cruceriu v. a. tacsă de import pentru fie-care zalog de dare.

S'a pus mai de multe ori întrebări prin jurnalele noastre: cum s'ar pute pune stavilă răului provenitoriu din portarea neomenească a Jidovilor, care ruinează poporul materialicesce și moralicesce, cu deosebire și prin otrava de vinars. S'a respuns, că numai prin biserică și școală! Pe țara Oltului și mai ales la drumul țerii s'au ridicat multe școli confesionale pompoase, precum în Avrig, Porumbac, Arpaș, Sâmbăta și Beclean spre marea laudă a acestor comune; în aceste institute sub o supraveghere strictă din partea autorităților bisericești respective s'ar pute lăfi învățământul foarte bine, de care avem mare lipsă.

Cu multă amărăciune de suflet sântem necitați de a aduce la cunoștința publică fapte împlinite, cum speculațiunea jidovească, reutatea și invidia asupra Românilor nu se opresece numai la înăvuri de pe spatele Românilor, ci se încearcă cu mult succes, de a face din școli române cu multă sudoare câștigate, case de panduri și casarme de cătane, prin cari rachiu lor puturos se aibă trecere mai mare. Spre clarificare adevărului acesteia lăsăm să vorbească următoarele fapte esemplare:

În mijlocul ernei 1877 s'a strămutat oficiul pretorial din comuna Viștea inferioară la Arpașul inferior, în care Jidanii Fleissig și Nathan au depoul lor de toate arânduile din pregiur. Pretorele de atunci, un bărbat de caracter, teolog și jurist, după vr'o câte-va zile petrecute în stațiunea cea nouă fû fără judecată suspins din post și înlocuit prin un altul maghiar — om bătrân și fără științele necesare pentru acest oficiu — care după ce a adus oficiul în cea mai mare disordine, a defraudat bani privați și oficioși și fû delăturat din post și trăesece acum ca vai de capul lui.

În primăvara anului 1877 la asentarea de recrute a aflat comanda asentătoare c. r. că localitate de asentare nu este, quartire pentru comisiune foarte rele, fiind un medic c. r. încortelat cu un vițel în casă. Comanda militară a esoperat pe calea

ministeriului de resbel strămutarea asentării iarăși la Viștea, în carea stațiune în anul trecut s'a ținut asentarea în localități mulțămitoare pentru întreaga comisiune.

În 30 Septemvrie a. tr. reprezentanța comitatensă a decis în considerare, că în Arpașul inferior nu se află quartire pentru oficiul pretorial și din multe alte cauze momentuoase, să se strămute iarăși la Viștea, unde a fost mai înainte. — Nu numai că acest conclud comitatensă nu s'a pus până acum în lucrare, dară ce se veđi mai mult, oficiul pretorial s'a înlocuit în școala confesională în Arpaș, în carea s'au ținut și două alegeri la dieta din Pesta Foamta tumultuoase.

Comanda asentătoare, carea este de nou venită la Făgăraș a propus la oficiul de vice-comite, că dacă comuna Arpașul inferior s'ar dechiera, a lăsa școala ca local de asentare ar fi aplicată, de a muta asentarea dela Viștea la Arpaș. Reprezentanța comunală din Arpaș a dat dechierațiunea, că va lăsa școala gratis nu numai pentru asentare, dară și pentru oficiul pretorial pentru tot timpul cât va sta în Arpaș.

Comanda asentătoare basată pe această dechierație a și făcut pașii la comanda militară supremă pentru strămutarea asentării în școala confesională din Arpașul inferior.

Ne-am ținut de datorință, a denunța aceste abuseri, pentru a trage atențiunea organului chiemate, a stirpi astfel de abuseri revoltătoare pentru cei cu bune simțuri.

Deși articolul „Unde dai și unde creapă“, publicat în diarul nostru, nu s'a ocupat cu persoana dlui Petrescu, nici nu s'a tras la indoială din nici o parte, că d-sa ar fi fost ajutat cu pâne și bani de către Blăjeni; deși mai departe nici pânea nici banii dlui Petrescu nu au nimica de a face cu „toleranța religioasă“ din Blaj de până pe la anul 1863, toleranță ilustrată de „Simionas“ prin documente autentice și oficiale; totuși dăm loc următoarei scrisori:

Prea Onorate Domnule Redactor! Vă rog cu tot respectul să binevoșiți a publica în unul din Nrii cei mai de aproape ai stim. diuar „Telegr. roman“, următorul:

Summ cuique.

În urma celor atinse în Nr. 2 al „Telegr. roman“ din a. c. despre netoleranța religioasă, ce ar fi esistat la gimnasiul gr. cath. din Blaj, ca publicul român se nu fie sedus a crede, că tinerii de religiunea gr. or. ar fi tractați ca eloi la acel gimnasiu, în interesul adevărului, me simț dator a mărturisii

a) că pe la 1863, când a început și subscrisul a studia la acel gimnasiu nu esista nici umbră de vre-o netoleranță religioasă. Din contră este faptă, că mulți tineri de confesiunea gr. or. între cari și subscrisul s'au ajutat foarte mult cu beneficiul de pâne, destinat exclusiv pentru tineri de confesiune gr. cath.

b) la conferențele profesorali, unde s'ar fi putut aplica numai tineri de confesiunea gr. cath. au funcționat ca notari mai mulți tineri de confes. gr. or. între cari și subscrisul, trăgând pentru aceasta un ajutor anual de câte-vazeci florini, în fine

c) un profesor marinimos numit pe drept părintele studenților dela acel collegiu ajuta pe fie-care an de tineri săraci, și nici odată n'a luat privire la confesiunea elevilor, din contră, între alți gr. or., subscrisul patru ani întregi am fost ajutat din partea lăudatului binefăcător, cu toate cele de lipsă pentru subsistință.

Binevoșiți, Dle Redactor, a primi asigurarea distinsei mele stime.

Sibiu, 21 Ianuarie 1879.

Al DTale plecat

N. Petra-Petrescu m. p.

Varietăți.

* (Ajutoriu). Majestatea Sa împăratul s'a îndurat prea grațios, a ajutata biserica greco-catolică din Cut cu suma de 200 fl. v. a. —

* (Postal). Ministeriul de comerț a deschis prin o ordinațiune transportarea pachetelor prin postă în Bosnia și Erțegovina. — Pachetele adresate către Banjaluca se primesc la postă numai, dacă greutatea lor nu va trece preste 5 chilo, iară acele pachete, cari sânt adresate către celelalte localități din Bosnia și Erțegovina, dacă ele nu vor fi mai grele de 2 chilo.

* (Asentarea) în cercul Nocchiului și Alținei s'a făcut deja în 17 și 18 a lunei curente. — În celelalte cercuri ale comitatutului Sibiu se va asenta în următorul timp și adevădat: în 5 și 6 Martie se vor asenta feciorii din cercul Rășinariului; în 7 și 8 din cercul Cisnădiei; în 10 din cercul Seliștei; în 11, 12 și 13 din cercurile Cristianului și Vurpêrului; în 14 și 15 din cetatea Sibiu. Tot deodată va funcționa o comisiune de asentare în Mercurea din 2—6 Martie și în Sebeș din 7—10 Martie.

* (Transferare). Locotenentul Pavel Smeu s'a transferat dela regim. de infant. Ludovic II Nr. 5 la regim. de infant. Wilhelm III regele Niederlandei Nr. 63.

* (Biserica în Dobrogea). Se susține că guvernul se va ocupa zilele aceste a regula din punct de vedere bisericesc, pozițiunea Dobrogei. Ea se ădice că va fi anecsată la eparchia Dunărei de jos. Ar fi o măsură din cele mai înțelepte, și guvernul nu ar trebui să peardă un moment în scoaterea decretului pentru anecșarea Dobrogei la episcopia de Galați, spre a o scăpa de umilița de a se vedea administrată de episcopii Bulgariei — „Vocea Covurlului.“

* (Necrolog). Metropolitul Dionisie, carele a păstorit Dristia, o parte a Dobrogei, foarte multă vreme venind la București să-și arete simțmintele de iubire și de devotământ M. S. Domnitoriului precum și I. P. S. S. Metropolitului-Primat a reposat de curând în otelul „Dacia“.

* (O sectă nouă religioasă în Atena). Un ambițios și fanatic conducătoriu al unei școale în Atena cu numele Macraki a pășit cu ideea de a reforma religiunea ortodocsă într'un înțeles de tot fantastic. După acest profet nou Macraki, omul nu constă numai din trup și suflet, ci din trup, inimă și spirit; inima ca și trupul sânt peritoare; numai spiritul ca parte din Dumnezeu se întoarce după moartea trupului și a inimii iară în Dumnezeu, din care a fost luat. Acest ignorant Macraki, care se numesce frate a lui Iisus, și a aflat câți-va partisans în Atena. După el cine nu umblă în școala lui cel puțin cinci ani, (iută șarlatanul!) se aseamănă cu oaia retăcită din Evangelie. Precum mai toți sectororii din creștinism așa și acesta unilateral ia de temeiul cuvintele Evangheliei: „Mărturisii-vă unul altuia păcatele,“ aplicând aceste cuvinte evanghelice după înțelesul literiei. Dela aceasta purcedând, de câte ori se adună — în fie care Sâmbătă — partisansii sectei acesteia și mărturisesc publice păcatele lor și și dau absoluțiune reciproc unul altuia. Dela aceasta nu sânt eschise nici femeile. După mărturisire se cuminecă prin un preot de secta aceasta. Școala sectorilor Macrakieni a adoptat pentru sine pomposul titlu de școală națională și de aceea guvernul la întervenirea sinodului bisericii ortodocse grecesci o a închis'o.

* (Păcălitura unui arêndaș de vinars). În comuna „Stancoț“ din comitatul Zemplinului s'au

înțeles toți locuitorii, cari erau predați beuturii de vinars cu totul, a nu mai bea vinarsul un an de zile. — Acestor oameni, cari se țin de cuvânt deja de 8 septemâni, le umblă foarte bine, vai și amar e însă de arêndașul jupânul „Itzig“, care în vremea aceasta n'a putut vinde nici barâm o jumătate litră de vinars, și dacă își vor ținé oamenii sus numiți cuvântul, Jidanul arêndaș va trebui să-și eie catrafusele și aceasta va fi pentru oamenii din Stancoț un mare noroc.

* (Un oraș câștigat în cărți). În guvernamentul „Varșovia a miruit un notariu dela un proprietariu mare în joc cu cărțile un oraș al acestuia și l'a vëndut după aceea unui întreprindătoriu de cai ferate cu suma de 1 milion și 200 de mii ruble.

* (Jurnalul cel mai vechiu) este după cum ădice istoricul englez Chalmers „Gazetta di Venezia“, carea a eșit de sub tipar încă în anul 1536 ca o foaie volantă. — Atunci adevădat era resbelul între Venezia și Suleiman. Foaia numită împrăștia și lăția toate scirile despre resbelul acesta și alte lucruri mari, cari erau pentru Veneziani și toți Italianii foarte întresante. — Pentru această foaie volantă se plătea o „gazetta“, carea era un feliu de ban mic venețian. — Dela aceasta gazetta și a primit și foaia numele Gazetta, după carea s'au numit apoi toate foile romanice și și cele engleze.

* (Bastoane încăldite). Un fabricant din Bruxella a inventat un fel de bastoane, cari umplându-se pe din lăuntru cu o fluiditate chemică, desvoaltă prin fluiditatea acesteia o tempentură caldă, prin care să încăldesce mâna, cu carea să poartă bastonul.

* (O moarte duplă). În Pitești s'a întemplat o duplă moarte destul de curioasă. Doi soți bătrâni, dintre cari bărbatul număra 85—90 ani și femeia dela 75—80, trăiau în cea mai mare iubire și armonie. Într'o sară, când s'a întemplat aceasta, ședând la vorbă, după obiceiul lor, între altele ce au vorbit a venit vorba și despre moarte; bărbatul ădice femeii că ar dorii să moară el cel dintăiu ca femeia lui în urmă să-i facă pentru suflet cele după obicei; femeia îi răspunde din contră; în fine, după mai multă discuție între ei, convin să moară și unul și altul totodată.

N'a apucat să se termine aceasta și femeia cere fiicei lor, care îi îngrigia, să-i aducă luminarea de ceară, ce o pëstra dela Ierusalim, pentru a le slugi la finitul lor, căci ambii soți visitară aceste locuri; (erau hagioi) dîcând că ea o să moară; i se aduce luminarea și în câte-va minute moare; bărbatul în urmă ădice că de oare-ce au convenit a muri odată amândoi, trebuie să moara și el, se culcă în pat, i se pune în mână aceeași luminare; câte-va minute în urmă își dă sfârșitul.

A treia di eșia din curte cortegiul funebru, care ducea la groapă, într'aceiași sicriu, pe aceasta përeche, care, cât au fost în viață, s'a iubit și unit în toate, până chiar și asupra morței lor de a fi tot în aceeași oară. Nu scim cui să atribuim această întemplantare unică în felul său, preceptului lui Christ care ădice: „crede și te vei mântui“ sau ideii celei ficse.

„Pr.“

* (Apă, gaz și... musică la toate etagiile). Diarele americane ne spun că e cestiune de a se crea la New-York o sală specială de concerte, în care se vor esecuta soli, duo, trio, quatuor; un telefon, la care vor fi legate fire electrice, ce vor merge în toate casele ce vor fi abonate la societatea concertelor, va permite locuitorilor, din New-York să esiste la ascultarea diferitelor bucăți. Dacă telefonul va da în camera de culcare a abonatului, va trebui ca acesta să închidă

cu îngrijire gura lui noaptea, dacă nu va voi să fie trezit de odată de vr'o esplosiune de a lui Ricard Wagner sau de-a vr'unui elev, al său. „Pr.“

* (Un tun gigantic) În arsenalul din Woolwich se fac preparaturi pentru fabricarea unui tun de 160 de toane, un tun carele nu-și mai are soț în toată lumea. Cel mai mare până acum a fost acela de 80 toane. —

* (Întrebuințarea hârtiei). Se dice că 600 milioane de oameni întrebuințează hârtie chineză, 366 milioane hârtie europeană, 130 milioane hârtie arabă, 24 milioane întrebuințează ca hârtie frunze și coaje de arbori, iar 280 milioane de oameni trăiesc în fericirea de a nu avea necesitate de hârtie de scris sau tipar.

Două manuscripte române ale bibliotecii naționale din Paris.

Necunoscută până acum.

Veste bună.

În cursul cercetărilor mele bibliografice asupra României prin bibliotecile din Paris, am avut norocul să dau, astăvară, în biblioteca națională, preste două manuscripte române, despre a căror esistență nimeni până aci nu scia nimic, nici chiar iscusitul bibliograf și profesor de românesce d. Picot.

Lucrul pare cam ciudat, într'un oraș ca Parisul, unde mii de Români au trecut și trec încă. Totul se explică însă când voi dice, că ar fi trebuit cine-va să petreacă, ca mine, luni de zile în biblioteca națională și se resfoiască nu numai cataloagele, dar încă și sute de notițe bibliografice. În adevăr, catalogul manuscriptelor orientale nu indică nici o scriere în românesce; însă într'una din numeroasele notițe asupra bibliografiei naționale, d. Delisle, în enumerațiunea sumariă a numărului diferitelor manuscripte în limbi streine, anuncia și 2 *Valoques*. După cum lesne înțelegeți, răpede mă grăbii să le cerc: pentru a le dobândi însă avui multă anevoință, pentru că nimeni nu le mai ceruse, ast-fel că nu se scia unde sunt. În sfârșit, după multă trudă, abia le putui avé a doua-ți: ele se aflau puse la sfârșitul fondului slav. Bibliotecariul me rugă atunci se îi dau în limba francesă indicațiunea exactă a titlurilor, pe care nu le avea, pentru ca să le pună în catalogul manuscris, al manuscriptelor orientale: ceia ce făcui fără zăbavă.

Căutaiu apoi să aflu cum s'au pri-pășit aceste manuscripte române în biblioteca națională. Voi da aici, în resumat, rezultatul cercetărilor mele: pentru amănunte voi reveni la timp și loc.

Întru cât privesce data manuscriptelor, lucrul nu se poate determina de cât paleograficesce, de oare-ce amândouă sunt nedatate. Cât-va timp după ce le-am găsit, sosi la Paris d. Tocilescu, a căruia competență în asemenea materie e indiscutabilă: el a bine-voit, după rugăciunea mea, să le examineze și el și se caute a le determina data.

I.

Cel dintâiu manuscript, mic în 4, de 118 pagine nepaginate, legat în pele de vițel (legătură recentă a bibl. naționale), poartă pe dosul legăturii titlul fals de: *Sermones Valachic* (i). Iacă titlul exact după pag. 1: „Pré mi (nunatele) 1) /și înfricoșate) le /și marile vedenii, /pre care vedenii au arătat Dmnl Dmnezeu /fericitului Grigorie

1) Partea superioară a paginii e mucețită și sfâșiată; jumătate din i e rupt; toate literele ce am pus în parenthes lipse; am crețut a le reconstitui astfel.

pré iubitu/ lui ucenic al preacuviosului marelui intrusfn-ții părinți și mult pătimitoriu/ului și răbdătoriu/ului de kinuri și /făcătoriu/ului de minuni Vasilie cel Nou.

Opera s'ar putea divide în 2: în cea dintâiu parte, care ocupă 1/3 din manuscript, se vorbesce de torturile suferite de S. Vasilie; în cea de a doua 2/3 părți, de vedeniile St. Grigorie și de fantasticele sale excursiuni pe la vămile vșduhului.

Alfabetul e cirilic, amestecat cu o mulțime de caractere grecesci; punctuațiunea e cea greacă: ast-fel semnul de întrebare e tot-dea-una înlocuit cu punct și virgula; accentuațiunea e aidoma ca în grecesce ca în multe manuscripte române: lucru precios pentru a sci cum se pronunțau cuvintele. Manuscriptul, fără cea mai mică îndoială, e moldovenesc; mai la fie-care linie se găsece forme aparținând idiomului de peste Milcov, cum: așjidire, iaste, treace petreace, etc. etc.

Acest manuscript mi se pare foarte important din punctul de vedere al limbei, care e de un archaism și de o naivitate rară; o simplitate de construcțiuni, adese ori foarte glumeață, și o lipsă evidentă de imaginațiune și de artă domnesc pretutindenii. Am putut asemenea nota nenumărate forme de frase și expresiuni latine și grecesci, astăți completamente dispărute. Aceste considerațiuni m'ar face să cred, ca manuscriptul e foarte vechiu: paleograficesce însă nu'l putem duce mai sus de cât începutul secolului XVIII, de oare ce caracterele sunt cursive; cel puțin aceea e părerea esptului d. Tocilescu.

Acest manuscript a fost adus de *Minoi du Mynas* 2), însărcinat în 1841, de ministrul instrucțiunii publice din Francia (Villemain), cu o misiune scintifică în Orient. El a fost deus la bibliot ca națională la 5 August 1844. Am căutat în raportul făcut de Mynas ministrului, și publicat în „Le Moniteur Universel“ din 1844, pag 17—19, nădăjduind să găsece oare-care indicațiuni asupra originei lui. Iacă însă tot ce am aflat: „No. 39. *Manuscrit cartaceus, écrit en lanque valaque; il contient des sermons; le commencement manque.*“ Nu sciu ce vrea să dica Mynas prin ultima frasă: cartea e completă și nu'i poate lipsi de cât titlul a parte și ceia ce numim *faux-titre*; apoi manuscriptul nu conține cum dice el, *sermone*. Lesne putem vedea, că Mynas nu înțelegea nici o iotă din manuscriptul ce aducea, pentru că asupra celorlalte el dă lămuriri lungi și minuțioase.

În tot cazul manuscriptul n'a fost adus din România, unde Mynas n'a trecut; e mai probabil că acesta l'a luat dela vre-un călugăr din Macedonia, patria lui, de unde a procurat multe documente Bibl. Naționale.

Întru cât privesce opera însăși eu o cred, până acum, inedită, cel puțin în forma în care se află. În adevăr, am comparat testul manuscriptului cu cartea: „Viéța Sfintului Vasilie cel nou și înfricoșatele vămi ale vșduhului și dreapta judecată. Bucuresci 1833 în 4 de 109 pag., ediția 4, trad. de

2) Savant hellenist, mult timp profesor de filosofie și de retorică, născut în Macedonia, mort la Paris, în 1860. A făcut o mulțime de descoperiri de manuscripte grecesci de mare importanță și inedite (în 1844, 41 manuscripte, și 11 în 1846); între altele a publicat: *La dialectique de Gallien, de Paris 1844*; — *Diagramme de la création du monde de Platon*; découvert et expliqué, Paris 1848; — *Gennadius contre les doutes de Philéon sur Aristote*, ouvrage trouvé dans un manuscrit, Paris 1858; — *Philosophate. Sur la gymnastique*, découvert et corrigé 1858 în 8 etc.

Rafail Protosingel.“ Multe pasagie se aseamănă, de oare-ce, după cum cred amândouă cărțile au fost traduse din Grecesce. Însă ordinea e cu totul schimbată, transpozițiunile și interpolațiunile sunt nenumărate; într'un cuvânt cele doue opere sunt cu totul deosebite.

Am copiat în întregul seu acest manuscript (pe care am intențiunea să 'l public), conservând cu scrupulositate ordinea paginațiunii și a rândurilor, ortografia și punctuațiunea. Am luat și un facsimile exact, pe hârtia unsă, după pagina întâiu.

II.

Al doilea manuscript, în fol. gros de 618 pag. cu legătură antică și învechită cu arme: doi lei susținând o coroană, e încă și mai impontant.

El conține celebrele cronice ale lui Urechia, Miron Costin și Nic. Costin. Pagina întâiu nu cuprinde titlul ci: „*Pinax*, adecă încheierea de cele ce se află într'această carte“. Am luat câte-va facsimile după diferitele titluri.

Timpul nu mi-a permis încă să scarmen cu deamănuntul acest voluminos în fol. scris foarte des și rău, cu caractere duse cu caturi; am făcut însă o repede comparațiune între acest manuscript și textul publicat de d. Cogălniceanu, și m'am putut bine convinge că variantele sunt foarte numeroase. De aceea îmi și propui să le public cât voi putea mai curând.

E foarte regretabile, că d. Picot n'a cunoscut aceste manuscripte, el ar fi putut înzestra noua sa publicațiune la *Chronique d'Urechii*, cu variante inedite, care i-ar fi dat și mai mult interes.

Iacă ceea ce voiam să aduc la cunoștința publicului român și în special tuturor acelor, ce iubesc bêtărănele noastre tradițiuni naționale și remeșitele ce strămoeșii ne-au lăsat împărășiate pe ici pe colo.

În curând voi comunica asemenea câte-va schițe bibliografice asupra unor cărți foarte puțin cunoscute ca să nu dic necunoscute, precum și câte-va fragmente inedite privitoare la România, pe care le-am estras din diferite manuscripte.

T. George Djwara.

P. S. Pentru că ocașiunea se presentă, voi reaminti interesatilor că Bibl. Națională mai posedo un manuscript, despre care a vorbit deja d. Urechia (*Fonds Slave*, Nr. 12) de *Nicolas Spatharius*, dic cataloagele, adecă de Spătarul Miclescu; el e scris în vechia limbă slavonă și conține o Descripțiă a Chinei. Acei ce se pricep n'ar face rău să ne dea măcar un scurt specimen din acest manuscript, pe care Martinof îl crede inedit și 'l dă ca cel mai interesant din operele Spătarului Miclescu.

„Romanul.“

Paris 1879, Ianuarie 2.

Bursa de Viena

din 24 Ianuarie n. 1879.

Metalicele 5%	61 55
Împrumutul naț. 5% (argint)	62 75
Împrumutul de stat din 1860	113 25
Acțiuni de bancă	779 —
Acțiuni de credit	214 25
London	116 65
Argint	100
Galbin	5 55
Napoleon d'aur (poli)	9 33
Valuta nouă imperială germană	57 65

Economic.

Făgăraș, 17 Ianuarie n. Pro hectolitru: Grâu fl. 6.50—6.80; grâu sêcărêș fl. 5.60—6; sêcară fl. 4.20—4.40; cucuruz fl. 3.60—3.50; ovês fl. 2.10—2.30; mălaiu fl. 9—; Sămânță de cânepă fl. 10— mazăre fl. 8— linte fl. 10—, fasole fl. 5—, prune uscate fl. 6; pro 100 chilo: Slănină fl. 60—65; sêubrut fl. 38, sêude luminării fl. 58—60, unsoare fl. —64; cânepă fl. 23—30; sêmênță de in fl. 12; pro chilo carne devită 38 cr. carne de vițel 136—40 cr.; carne de porc 32—40 cr.; carne de oaie. Têrgul a fost mai bun ca cel trecut.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitațiuni: în 17 Febr. și 21 Mar. imobil. lui Dionisie Csoria în Papolt; în 8 Februarie și 12 Martie imobil. lui Nicolae Becsô în Matisfalău; în 17 Februarie și 21 Martie imobil. lui Sigmund Nagy și Iosif Urus în Papolt; în 11 Februarie și 14 Martie imobil. lui Daniil Kovacs și soției sale în Covasna (trib. K. Vașărhely); în 29 Ianuarie și 5 Martie imobil. lui Mateiu Nistor în Satu-lung (trib. Brașov); în 4 până 8 Februarie și 7 Martie imobil. masei concursuale după Samuel Traugott Wermescher și soția acestuia în Toplița, Mesterháza, Rátosnya, Deda, Măiereu Idecel și Disneiu (trib. Maros-Vasarhely); în 11 Februarie și 15 Martie imobil. Dnei Georg Iacob în Făgăraș (jud. cerc.); în 29 Ianuarie și 5 Martie imobil. lui Andreiu Binder și Andreiu Scherzer în Petele (jud. cerc. Szasz Regen); în 3 Martie și 5 Aprilie imob. rămasului după Ioan Stănuleț în Sasauș (trib. Sibiu); în 24 Ianuarie imobil. Dnei Dominic Dragoman și soți în Gherla; în 5 Februarie și 7 Martie imobil. și mobilele rămasului după Ioan Asztalos în Gherla (jud. cerc.); în 7 Februarie și 7 Martie imobil. lui Ignatie Barna în Czebe (jud. cerc. Kőrösbánya); în 17 Februarie și 19 Martie imob. lui Iosif Kesmaki și soției sale în Cluj (trib.); în 7 Martie și 7 Aprilie imobil. lui Carol Voll în Avrig (trib. Sibiu); în 29 Ianuarie și 28 Februarie imobil. lui George Czeig în Teaca (jud. cerc.); în 20 Ianuarie și 24 Februarie imobil. rămasului după Ioan Kirra și soția sa în Băgaciu (trib. Ibașfalău); în 8 Februarie și 8 Martie imobil. lui Precup Stoica în Gelar; în 8 Februarie și 8 Martie imobil. lui Eduard Gestalter în Orăștie (tribunal Deva); în 23 Ianuarie imob. Dnei Petru Riezi în Jilău (trib. Cluj).

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de preot în comuna gr. or. rom. „Vucova“ (aproape de băiile „Buziasiu“) în protopopiatul Jebelului, diecesa Caransebeșului, se escrie concurs până în 15 Iaur 1879 st. vechiu.

Emolumentele sunt:

1. Cortel în casa aflătoare pe locul parochial;
2. Folosința unei sesiuni parochiale (comasată la un loc) constătătoare din 33½ jugere de pământ de frunte;
3. Birul a 15 ocha bucate (cucuruz sau grâu) și 20 cr. bani dela 100—105 case;
4. Stola obicinuită în comună și adecă: cununia și logodna 3 fl., estrasele familiare a 50 cr., cedula pentru cununie 1 fl. Înurmântările: de persoane mari 1 fl. 20 cr. și de cetirea fie-căruia stêlp 40. cr.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poștiți a și trimitte petițiunile lor instruate P. O. D. protopop al Jebelului în Jebel nesmintit până în terminul susamintit.

Vucova în 29 Decemvre 1878.

3—3

Comitetul parochial.

Publicațiune.

În comitatul Hunedoarei sunt de ocupat 3 locuri de crâjmari, anume: în comunele *Ormindea*, lângă drumul țerei, *Podole*, lângă drumul țerei în apropierea Bradului, și *Sălisce* lângă Boița. — La toate 3 crâjmele se află Boltă și Trafică de tăbac și sare, și se poate tăia și carne. — Doritorii de a ocupa oare-care din acelea posturi de crâjmari trebuie să scie vorbi românesce, și are a se ofera la proprietariul George Bardoși în Boița.

[2] 2—3